

Alenka Di Battista

Zamejci + izseljenci = Slovenci ?

Slovenci smo majhen narod s svojo samostojno državo. Veliko pa nas živi zunaj njenih meja. V 20. stoletju so potekale ekonomske in politične migracije, ki so slovensko kulturo pripeljale v Ameriko, Avstralijo, deloma v Afriko, seveda pa tudi v bližnje evropske države in države na območju nekdanje SFRJ. Poleg teh pa živimo Slovenci v zamejstvu: v Italiji, Avstriji in na Madžarskem.

Sem zamejka iz Gorice oziroma za večino Slovencev iz tako imenovane 'stare' Gorice in študiram na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Tam sem večkrat opazila, da mnogi sploh ne vejo, da Slovenci niso le tisti, ki živijo v slovenski državi.

Ko sem se v prvem letniku predstavila sošolcem in jim povedala, da sem Slovenka obenem pa italijanska državljanka, so me vsi navdušeno poslušali in radovedno spraševali. Nekateri so situacijo zamejcev in izseljencev že poznali, drugim je bilo težko razumeti, da nisem Italijanka ampak Slovenka. Po obrazložitvi so si skušali to zapomniti. Tretji pa so me včasih celo pohvalili in povedali, da 'ful dobro in tekoče govorim slovensko', potem pa so me prijateljem predstavili kot Italijanko. Njihova neosveščenost me je presenetila in nekoliko tudi prizadela. Naletela pa sem tudi na take ljudi, ki dvomijo v naš čut pripadnosti slovenskemu narodu. Pred kratkim smo med predavanji razpravljali o Haiderjevi izjavi, da obstaja v Avstriji le avstrijska kultura. Poskusili smo obrazložiti pojem 'slovenske kulture'. Med debato je profesor zašel na problematiko zamejstva. Povedal je, da po njegovem mnenju Beneški Slovenci, ki govorijo predvsem slovensko narečje z mnogimi italijanskimi izrazi, sploh niso Slovenci.

Težko mi je najti vzroke omejenosti nekaterih Slovencev. Odraslih ne moremo spremeniti, svoj trud pa lahko vložimo v mlajše generacije. Dobro bi bilo, da bi vsaj v šolah posvečali nekaj časa tudi problematiki zamejstva in izseljenstva. To pa naj bi bil le začetek. Včasih so mi 'pra-

dalje na 8. strani ►►

S SKUPNIMI MOČMI SE VSE NAREDI

Ivo Lachi

Moč povezovanja med evropskimi manjšinami (ne samo slovenskimi)

Veliki nemški kancler Otto von Bismarck je nekoč rekel: "Vsakdo, ki govori o Evropi, se moti; Evropa je samo zemljepisni pojem". Da se je Bismarck vstel, smo lahko videli letos, ko smo dočakali razširitev Evropske unije na vzhod in težko pričakovano evropsko ustavo; celo nova milanska Scala je odprla sezono z opero "L'Europa ritrovata". Čeprav živim ob

meji in sem prvega maja tudi sam stal pred novogoriško železniško postajo, sem se važnosti tega trenutka zavedal komaj prve dni novembra. Takrat se je skupina mladih predstavnikov evropskih manjšinskih narodnih skupnosti srečala na jesenskem seminarju evropske manjšinske organizacije YEN (Youth of European Nationalities) "Euroburja 2004", ki ga je organiziral MOSP. Prvič sem tu začutil, da so bili udeleženci iz Francije, Poljske, Danske pa Slovenije in Madžarske del ene same skupnosti. Ta skupnost je bila v našem primeru YEN, organizacija, ki si že 20 let prizadeva za uveljavitev in sodelovanje manjšin na evropskem nivoju. Tokrat pa je ta skupnost zaobjela tudi zemljepisne razsežnosti, saj YEN povezuje organizacije od Španije do Rusije, od Švedske do Srbije. YEN se je že zelo zgodaj odprl in navezal stike z Vzhodom in minilo bo še nekaj let, preden ga bo Evropska unija v tem dohitela.

Mednarodna srečanja, ki potekajo v organizaciji YEN-a, omogočajo mladim manjšincem, da spoznavajo sovrstnike z vseh koncev Evrope in da lastno stvarnost primerjajo s tisto drugih manjšin. Od tega lahko posameznik odnese veliko, v mojem primeru mislim, da je bilo tako. Soočanje in spoznavanje manjšinskih problemov je seveda zanimivo, še važnejše pa je, da spoznaš tudi kako so drugi tem problemom prišli do kraja. To postane še toliko bolj zanimivo, ker se lahko pogovarjamo tako s predstavniki organizacij, ki štejejo nekaj desetih sodelavcev, kot s predstavniki skupin, ki se lahko pohvalijo z več kot tisoč ►►

Matej Susič, "Ledena jesen".

Srečanje mladih manjšincev iz vse Evrope

EUROBURJA 2004:

“MANJŠINJCI SO MOSTOVI PRI EVROPSKI INTEGRACIJI”

V nedeljo, 7. novembra, se je Euroburja 2004, seminar evropskih jezikovnih manjšin, uspešno končala. Seminarja, ki se je odvijal v skavtskem hostelu na Božjem polju pri Proseku, se je udeležilo 60 mladih iz cele Evrope, ki so med drugim debatirali o stanju jezikovnih manjšin v komaj razširjeni Evropi. Seminar sta organizirala MoSP (Mladi v odkrivanju skupnih poti) in Mladinska Sekcija Slovenske Skupnosti (MSSK) v sklopu dejavnosti, ki jih prireja YEN. YEN (Youth of European Nationalities - mladina evropskih narodnosti) je s 27 organizacijami članicami največje neprofitno združenje za mlade manjšince, deluje na vseevropski ravni. Njegov cilj je povečati občutljivost evropskih ustanov glede manjšinskih vprašanj.

Prvi dan seminarja je bil namenjen skoraj izključno zbiranju udeležencev, ki so k nam prišli z vlaki ali letali. V resnici so nekateri dospeli v Trst že noč prej, vendar brez kovčkov, ker so jim jih malopridneži ukradli v Bergamu. Prvi stik z Italijo zanje ni bil najbolj navdušujoč... Vsekakor so bili zvečer vsi sodelujoči zbrani v hostelu, kjer je MoSPov predsednik Štefan Pahor na splošno orisal zgodovino slovenske manjšine v Italiji in našo problematiko. Po tem pa smo se vsi - trudni od dela ali od potovanja - zbrali za mizami in ob pivu "reševali svet".

Vsekakor piva ni smelo biti preveč, ker je bilo naslednji dan na sporedu uradno odprtje seminarja. To se je odvijalo v sejni dvorani občine Zgonik.

Prisotne je najprej pozdravil odbornik za šport in kulturo občine Zgonik Igor Gustinčič, nato sta spregovorila tudi predsednik SSO Sergij Pahor in pokrajinski predsednik SKGZ Igor Gabrovec. V imenu Slovenskega raziskovalnega inštituta je pozdravila Breda Susič. Sledila je tiskovna konferenca, na kateri so novinarji lahko postavljali vprašanja članom YENovega odbora.

"Med tem seminarjem smo se hoteli osredotočiti na večji pomen, ki ga bo ta dežela pridobila zaradi razširitve Evropske Unije in na potencialne dobre učinke, ki jih prinaša čezmejno sodelovanje" je poudaril Stephan Kleinschmidt, predsednik YENa. "Manjšinci so zaradi dvo - ali večjezičnosti neke vrste mostovi, ki v prvi vrsti pripomorejo k evropski integraciji in k ustvarjanju občutka pripadnosti Evropi. Ti ljudje so tudi motor za ekonomski razvoj dežel ob mejah. S svojim znanjem o manjšinah, z znanjem več jezikov, s samim poznavanjem dežele, v kateri prebivajo, postanejo prvi faktor za uspešno čezmejno sodelovanje. In čezmejno sodelovanje je odločilna poteza, ki lahko premosti ekonomske in politično-socialne težave, ki pogosto bremenijo obmejne regije", je dodal Kleinschmidt.

Popoldne so bila na vrsti predavanja in debate, s pomočjo katerih so si udeleženci ustvarili neko bolj podrobno predstavo o teh krajih. Ravel Kodrič je ponazoril preteklo in sedanjo situacijo slovenske manjšine v Italiji, Aljoša Gabrovec pa je predstavil projekt

Odprtje seminarja "Euroburja 2004" v sejni dvorani občine Zgonik.

INTERREG, s katerim se skuša dati s specifičnimi posegi in ovrednotenjem zanemarjenih območij atraktivnejšo podobo kraškemu okolju in obenem nov ekonomski zagon teritoriju. Poleg tega so udeleženci po zaslugi raziskave Slovenskega raziskovalnega inštituta (Slori) spoznali tudi mlade zamejce in njihove občutke pripadnosti. O tem sta govorili raziskovalki Maja Mezgec in Zaira Vidali. Vtise in občutke iz vseh teh predavanj so potem strnili v končni diskusiji. Zvečer je bil še na sporedu tradicionalni Exchange Market, neke vrste tržnica v malem, kjer si udeleženci izmenjujejo tipične jedi in pijače, seveda poleg »

Priložnosti za ples in zabavo kot običajno ni manjkalo.

Organizatorji so bili nagrajeni z rožico in s polno mizo daril (foto M. Susič).

Spodaj: Ivo, Vuokko in Tomaž "stražijo" predsednika YENa Stephana (foto M. Susič).

Desno: Andrej Carli je dobitnik 1. nagrade na literarnem natečaju Skk-MOSP 2004.

« brošur in informativnega materiala o lastni manjšini. Zadeva se je zavlekla pozno v noč, končala pa se je s klasično "fešto".

Občni zbor YENa se je odvijal v domu Alberta Sirka v petek zjutraj. Na dnevnem redu je

bilo kar precej točk, tako da je zasedanje trajalo celo jutro. Odbor Yena je predstavil članom opravljeno delo in bodoče aktivnosti. Proti koncu občnega zbora je sledila še predstavitev prihodnjega velikonočnega seminarja, ki se bo odvijal marca v Bocnu, pri Južnih Tirolcih. Popoldne je bil čas za razne delavnice, v katerih so udeleženci v glavnem načrtovali nove dejavnosti Yena samega.

Sobota je bil dan posvečen izletu. Program je predvideval "potep" po Krasu in Trstu. Tako so si mladi ogledali Kraško hišo, Rentabor, Veliko jamo pri Briščikih, Rižarno in središče mesta. Na večino mladih je obisk Rižarne naredil globok vtis, tako

da so nekateri o tem govorili vse do večera. Po večerji je napočil čas za Balkan žurko, za katero je poskrbel ansambel Grešni kozli.

Kot vsake lepe stvari, je bilo tudi seminarja kmalu konec. V nedeljo zjutraj so se namreč udeleženci poslovili, večinoma neprespani, ampak zadovoljni za dobro opravljeno delo med seminarjem.

Naj dodamo, da je bila Euroburja 2004 tudi priložnost, da se je YEN predstavil v novi, bolj sveži obliki. Hugo Krištof, član Kluba slovenskih študent in študentov na Dunaju, nam je predstavil komaj obnovljeno spletno stran www.yeni.org. "V sklopu naše imidž-kampanje, ki smo ji dali naslov 'Ethnic minorities make Europe richer' (etnične manjšine bogatijo Evropo), smo hoteli ponazoriti delo YENa tudi na svetovnem spletu, tako da smo sedaj vedno dosegljivi za vse tiste, ki jih zanimajo naše dejavnosti", nam je pojasnil Krištof.

Organizatorji jesenskega seminarja "Euroburja 2004" se želimo izrecno zahvaliti vsem tistim, ki so pripomogli k uspehu seminarja: Svetu slovenskih organizacij, stranki Slovenske skupnosti, Občini Zgonik in Zadrudni kraški banki.

Matteo Feruglio

Andrej Carli

"A OD KOD VSE TE BARVE IN LISTJE, ČE JE ZEMLJA PREKLETA?"

DEVICE

Sila so dobre
ko treščijo v gnoj
zate
naše mame
krepke, brhke ledene roke
odlomimo jih na koščke
hočemo lepljenke in lizike
ogromno čačk pustimo
na zidovih previsoko
one nas rišejo in barvajo in
mi jih ne razumemo.

2.

V svoji majhnosti hudo me je nahrnila
zarjovela
vsi v kletkah:
tarzani
bananaman
marlboroman
legende
kopije
besede.

Zastarele matrice
mrtve v grlu modernizacije
se prenavljamo
v nove nebogljene signale
aranžmaje kapitala.

3.

Ne meži v barvi neskončnosti
izredno kromatični črki A
lebdiš
na rdeči kocki sladkorja
sredi ogromne blazine
cvetiš
neizkušena in bleda
potuješ skozi novo odo radosti
o tebi govorijo
tvoj tempelj krasijo
barve.

Mladi iz vse Evrope o sodelovanju med manjšinami

V SLOGI JE MOČ

Jesenski seminar evropskih manjšin Youth Leader Seminar, ki poteka vsako leto pri drugi evropski manjšini, je bil letos pri nas, v Trstu. Organiziral ga je MOSP. Euroburja 2004 je zapihala od 3. do 7. novembra 2004 in udeležilo se je 12 manjšin iz cele Evrope.

Cilji srečanja so bili predstavitev naše manjšine, spoznavanje in pogovori o raznih tematikah ter reševanje določenih problemov, ki zadevajo manjšine.

Program je bil precej raznolik in je zadovoljil želje vseh prisotnih. Prvi dan smo sprejeli udeležence in jim predstavili seminar, naslednjega dne smo uradno odprli seminar na zgoniški Občini, sledile pa so delavnice (t.i. workshops).

Večer je bil namenjen spoznavanju različnih manjšin: vsaka organizacija je namreč pripravila svojo stojnico s tradicionalnimi gastronomskimi izdelki in gadgeti. Prav med predstavitvijo različnih manjšin se je dalo razumeti, kako smo si manjšinci v marsičem podobni: imamo podobne probleme, podobne želje in cilje, lotevamo se podobnih projektov, borimo se za iste pravice. Ko smo zbrani vsi na enem samem mestu, se lahko zavedamo, da nas je veliko (če bi seštelili vse, ki v Evropi govorijo kak manjšinski jezik, bi vsota predstavljala veliko večino prebivalcev) in da si lahko med seboj pomagamo ter krepimo samozavest.

Zanimalo nas je, ali imajo mladi, ki pripadajo drugim manjšinam, podobne občutke. Kaj mislijo o sodelovanju med evropskimi manjšinami? Med seminarjem smo Aleksandra, Maja in podpisana zbrale nekaj vtisov in misli mladih predstavnikov različnih manjšin:

Skupinska slika "Euroburje 2004" na dvorišču doma A. Sirka v Križu.

► **Marie Hahn, 21 let, Rokefloose (Severna Frizija, Nemčija):** "Na seminarjih mladi spoznavajo različne manjšine in se tako zavejo, da niso kot manjšina edini, ki imajo določene težave. Važno

je, da se vsak zaveda lastne identitete. Pri nas se soočamo s problemom, da se imajo za Frizijce tudi tisti, ki sploh ne govorijo frizijsko."

► **Matjaž Jaklič, MOSP (Slovenska manjšina v Italiji), podpredsednik YENa:** "Mislim, da je sodelovanje med manjšinami zelo pozitivno. Razlika, ki jo recimo zaznavam med tokratnim seminarjem in

tistim izpred treh let, je, da smo bili tokrat vsi udeleženci veliko bolj skupaj, da smo se bolje spoznali med sabo. Vse poteka bolj na neki prijateljski ravni, tako da prihaja tudi do navezave prijateljskih stikov in veliko ljudi se srečuje tudi privatno. Bistvena razlika, ki jo opažam med raznimi manjšinami, je ta, da so nekatere močnejše, druge pa šibkejše. Recimo Frizijci na Nizozemskem nimajo svojih šol, nimajo vsega tega, kar imamo mi ali Južni Tiroolci. Zato neka-

teri nimajo možnosti, da bi se učinkoviteje borili za svoje pravice. Prav zaradi tega pa imam občutek, da so malo bolj zavedni in da se tudi mladi sami posvečajo ohranjanju svoje kulture, jezika in dediščine."

► **Petar Mogyorosi, 21 let, DGMY (hrvaška manjšina na Madžarskem):** "Seminarji so važna srečanja za manjšine, ker se tako lahko pripadniki različnih manjšin učimo drug od drugega. Vsaka manjšina

ima drugačno kulturo in izkušnje: čim več je manjšin, tem bolj so pogovori in spoznavanja na seminarjih pestri in bogati."

► **Stephan Kleinschmidt, 27 let, Jungespitze (nemška manjšina na Danskem):**

"Vsaka narodna, kulturna in jezikovna manjšina mora govoriti svoj jezik, živeti po lastni tradiciji in ohraniti lastno identiteto. Seminarji in izmenjave so važni, zato da se vsaka manjšina predstavi ostalim, da se manjšine učimo druga od druge in da se zavedamo, da nismo sami."

► **Olga Perusić, 23 let, KROV (hrvaška manjšina v Srbiji):** "Mislim, da je situacija slovenske manjšine v Italiji precej dobra. Manjšina se zaveda lastne identitete in teritorija. Ima slovenske šole, kulturne in športne centre ter organizacije. Poleg tega je priznana tako od Italije kot od Slovenije, ki ji pomagata in jo podpirata. Položaj se bo po mojem mnenju kmalu še izboljšal zaradi vstopa Slovenije v EU. Pri nas pa ni tako. Na Balkanu je mnogo ljudi zaradi vojne opustilo lastno identiteto. Zato je potrebno, da se mladi pripadniki različnih manjšin srečujemo med seboj in krepimo zavest o svoji identiteti."

turne in športne centre ter organizacije. Poleg tega je priznana tako od Italije kot od Slovenije, ki ji pomagata in jo podpirata. Položaj se bo po mojem mnenju kmalu še izboljšal zaradi vstopa Slovenije v EU. Pri nas pa ni tako. Na Balkanu je mnogo ljudi zaradi vojne opustilo lastno identiteto. Zato je potrebno, da se mladi pripadniki različnih manjšin srečujemo med seboj in krepimo zavest o svoji identiteti."

► **Jelma Wiegema, 25 let, FYK (Zahodna Frizija, Nizozemska):** "Mislim, da je sodelovanje med manjšinami zelo važno predvsem na področju boja za pravice. V slogi je moč, lažje je doseči določene cilje, če nam kdo pomaga, kot če se za to trudimo sami. Osebnostno sem se s svojo manjšino leta 2003 angažirala proti ukinitvi slovenskega radia na Koroškem. Prepričana sem, da je mladina bodočnost. Zato je zelo važno, da se mladi, ki prihajajo iz evropskih manjšin, srečujejo in spoznavajo. Tako se lahko pogovarjajo o svojih problemih in in jih lahko rešijo s skupnimi močmi."

čene cilje, če nam kdo pomaga, kot če se za to trudimo sami. Osebnostno sem se s svojo manjšino leta 2003 angažirala proti ukinitvi slovenskega radia na Koroškem. Prepričana sem, da je mladina bodočnost. Zato je zelo važno, da se mladi, ki prihajajo iz evropskih manjšin, srečujejo in spoznavajo. Tako se lahko pogovarjajo o svojih problemih in in jih lahko rešijo s skupnimi močmi."

► **Martin Kluknausky, 22 let, IKEJA-KDJ (nemška manjšina na Slovaškem):** "Manjšine se morajo družiti zato, da preživijo. S tem, da se srečujemo in organiziramo seminarje in izmenjave, opozarjamo druge na našo kulturo in navade. To po eni strani preprečuje, da bi se tradicije izgubile, po drugi pa gradi zavest, da obstajajo različne manjšine. Na seminarjih je vsak pripravljen drugemu prisluhniti in se od njega kaj naučiti. Zato je komunikacija med manjšinami primarnega pomena."

na našo kulturo in navade. To po eni strani preprečuje, da bi se tradicije izgubile, po drugi pa gradi zavest, da obstajajo različne manjšine. Na seminarjih je vsak pripravljen drugemu prisluhniti in se od njega kaj naučiti. Zato je komunikacija med manjšinami primarnega pomena."

► **Dajana Horvat, 22 let, VIFO (madžarska manjšina v Vojvodini):** "Druženje manjšincev je zelo važno. Po mojem mnenju bi bilo treba organizirati več različnih vrst druženj, na katere bi se lahko prijavil vsak, ki pripada določeni manjšini. Na seminarje manjšinskih organizacij pa lahko gre le nekaj oseb; v redu so, vendar ne zadostujejo: lahko bi prirejali tudi šolske izmenjave, mladinske programe, festivale, jezikovne tečaje, športna druženja... Vzrokov za druženja je lahko nešteto in dobro bi bilo, če bi uspeli organizirati izmenično vsakega malo."

prijavil vsak, ki pripada določeni manjšini. Na seminarje manjšinskih organizacij pa lahko gre le nekaj oseb; v redu so, vendar ne zadostujejo: lahko bi prirejali tudi šolske izmenjave, mladinske programe, festivale, jezikovne tečaje, športna druženja... Vzrokov za druženja je lahko nešteto in dobro bi bilo, če bi uspeli organizirati izmenično vsakega malo."

Eva Sancin
(pri zbiranju mnenj sta sodelovali
Aleksandra Carli in Maja Sancin)

Tjaša Korelc TEBI LJUBEZEN

II.

Če bi bila mivka,
bi rada, da me izpiraš,
da me očistiš
in izločiš drobce stekla.

Če si morje, bi rada,
da me zližeš
in zgladiš kot tiste bele kamne.

Če si veter, premetavaj moje
meso, da se raztrga
in razblini, se zlije s teboj.

Da bom lahko večna,
da bom dih, večerna sapa,
ki zaljubljenec v poletni noči
boža vroča in zardela lica.

Odreši me telesnosti,
da te bom ljubila večno.

III.

Zdaj sem tukaj,
trenutek je moj,
ljubi me, kot ljubiš Ljubezen,
naj te ne bo strah,
vedno bom ob tebi,
po življenju, po smrti,
po apokalipsi.
Vezana, kot reke so na morja,
v meni si kot tih šepet gozdov
in kot mesečina v poletnih nočeh.
Si kot aprilski dež,
ki moči zemljo,
da bo roža nova vzkllila.
Kot vsi letni časi si v meni,
z vetrom, soncem, dežjem,
roso, točo, nevihto, snegom.
Si moje edino božanstvo,
moja vera, moj navdih.
Si Ljubezen.

Tjaša Korelc je
na literarnem
natečaju Skk-
MOSP 2004 s
svojim ciklusom
pesmi prejela
1. nagrado.

Posvet Urada RS za Slovence po svetu in v zamejstvu

KAKŠNE PRILOŽNOSTI ZA MLADE ZAMEJCE IN IZSELJENCE?

Zbirna točka: hotel v Štepanjskem naselju že skoraj zunaj Ljubljane. Naenkrat se je tam znašlo malo morje mladih iz celega sveta. Skupni imenovalec? Vsi so Slovenci, ki so se v matično prestolnico pripeljali ali v njo prileteli z najrazličnejših koncev. Predstavniki najbolj odda-

mo na različne celine, navade, običaje, klimatske razmere, časovne pasove (recimo argentinsko ali avstralsko praznovanje božičnih praznikov na plaži ob 30 in več stopinjah).

Do neobičajnega srečanja je prišlo v zadnjem oktobrskem vikendu (od četrтка 28. do nedelje, 31. oktobra). Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je namreč organiziral prvi Posvet mladih zamejcev in izseljencev. Štiridnevno srečanje je potekalo delno v Ljubljani in delno na Primorskem, kjer so izseljeniški in zamejski Slovenci spoznavali pred kratkim ustanovljeno Univerzo na Primorskem ter kasneje lepote Krasa in njegovega apnenčastega osrčja. Cilj posveta je bil seznanitev Slovencev v zamejstvu in po svetu s pobudami in institucijami, ki v matični domovini skrbijo za povezavo z izseljenstvom in zamejstvom.

Urad za mladino in Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu se predstavljata

Med prvimi se je predstavil Urad za mladino. Gre za urad, ki je dejansko šele v nastajanju in ki želi v svoje delovanje vključiti celotno populacijo mladih, in ne samo študente, ki so v Sloveniji dobro organizirani. Urad sam sicer ne more financirati pobud, ki prihajajo iz tujine, lahko pa finančno pomaga pri skupnih projektih, v katerih so slovenske in "tuje" organizacije. Neposredno s stvarnostjo zamejstva in izseljenstva se ukvarja Urad Republike

Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, organizator posveta samega. Gre za organ, ki v sklopu Ministrstva za zunanje zadeve ohranja stike s Slovenci zunaj matične domovine. S posebnim razpisom Urad nudi slovenskim organizacijam po svetu določeno finančno pomoč. Med zanimivostmi, ki so jih udeleženci posveta spoznavali, je bilo tudi soočenje z možnostjo učenja slovenskega jezika kar prek interneta (gre za projekt Ministrstva za informacijsko družbo). Posebna pozornost je bila namenjena tudi možnosti pridobitve slovenskega državljanstva in zaposlitve v Sloveniji kot tuji državljani.

Možnosti študija v Sloveniji

Udeležence posveta so seveda pozdravile tudi vse organizacije, ki sestavljajo pisano paleto pestrega študentskega življenja v Sloveniji. Predstavljeni sta bili univerzi v Ljubljani in Mariboru, poseben poudarek pa je bil dan možnosti vpisa za Slovence v zamejstvu in po svetu. Pri tem velja omeniti, da je na vsaki univerzitetni smeri v Sloveniji rojakom, ki ne živijo v domovini, zagotovljenih 5% razpisanih mest. V študijskem procesu je seveda pomembno tudi štipendiranje in pridobitev mesta v študentskem domu. Zamejski in izseljeniški študenti se pri tem študijskem poglavju morajo obrniti na Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, ki jim pomaga z novoustanovljenim programom CMEPIUS.

Udeleženci posveta so prišli v Slovenijo celo iz Argentine, Kanade in Avstralije.

ljenega izseljenstva v Argentini, Kanadi in Avstraliji. Pa evropski Slovenci iz Nemčije in Švedske, rojaki iz republik bivše Jugoslavije ter nenazadnje Slovenci iz zamejstva (Italija in Avstrija). Posebno srečanje, nedvomno. Sploh če pomisli-

« ŠOU se predstavlja

Mladim Slovincem iz zamejstva in tujine so o svojem delovanju spregovorili predstavniki organiziranega študentskega gibanja. Najbolj

Mladi so spoznavali študentske in vladne službe v Sloveniji ter lepote Primorske.

znana študentska organizacija je seveda Študentska organizacija univerze (ŠOU), ki je pravzaprav katalizator celotnega študentskega življa v Sloveniji. ŠOU ima posebno med-

narodno pisarno, ki sodeluje s študentskimi organizacijami Slovencev v zamejstvu in po svetu, predvsem še pri pobudah z že večkrat omenjenim Uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu. Pomembna krovna študentska organizacija je nadalje tudi ŠOS (Študentske organi-

zacije Slovenije), še bolj znano povezovalno telo za vse študentske klube pa je ŠKIS (Zveza študentskih klubov Slovenije). Študentsko klubsko življenje je v Sloveniji zelo razširjeno,

saj imata vsako mesto in vsaka regija svoj klub. Tudi na tem področju že obstajajo stiki s tovrstnimi zamejskimi in izseljenskimi klubi.

Obisk Primorske

Zadnji del posveta je bil nekoliko bolj sproščene narave. Udeleženci so se namreč odpravili na Primorsko. Tam so najprej spoznavali novo Univerzo na Primorskem in njene čezmejne razvojne možnosti. V slovenski Istri so si mladi Slovenci iz zamejstva in širnega sveta ogledali cerkvico v Hrastovljah, znano po večstoletnih freskah z mrtvaškim plesom na čelu, ki v malo vasico vabi številne turiste. Iz Istre so se mladi Slovenci preselili na Kras. V vasici Pliskovica so spoznavali skrivnosti kamnoseštva, kraški apnec in vse kamnite izdelke: od majhnih spominčkov do mogočnih obokov, ki krasijo vhode na borjače vsake hiše. Od Krasa so se udele-

ženci posveta poslovlili z obiskom ene izmed najbolj znanih vasic, Štanjela, s čudovito zemljepisno lego, ki jo je še dodatno obogatila roka Maksa Fabianija. Zadnja turistična točka mladih Slovencev je bila naravna znamenitost Škocjanske jame z mogočnimi stalaktiti in stalagmiti ter divjo Reko, ki v Škocjanskih globinah ponikne.

Štirje dnevi so bili s tem naokoli. Mladi Slovenci so se pri Škocjanskih jamah poslovili in se nato vrnili v Ljubljano: glasni letalski propelerji z Brnika so namreč že naznanjali skrajni čas za povratek domov.

Andrej Černic

ZANIMIVE POVEZAVE

- ▶ Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu: urad.slovenci@gov.si
- ▶ Urad za mladino: www.uradzamladino.si
- ▶ Univerza v Ljubljani: www.uni-lj.si
- ▶ Univerza v Mariboru: www.uni-mb.si
- ▶ Študentske organizacije v Sloveniji: www.studentska-org.si
- ▶ Mednarodna pisarna Študentske organizacije univerze: www.mednarodna.org
- ▶ ŠKIS (Zveza študentskih klubov Slovenije): www.skis-zveza.si
- ▶ Služba za dodeljevanje štipendij Slovincem brez slovenskega državljanstva: www.cmepius.si

◀ UVODNIK – s 1. strani

vi' Slovenci zaradi svoje neosveščenosti in drugačne preteklosti tuji. Naših skrbi in težav ne morejo popolnoma razumeti. Bližji so mi zato izseljenci. Možnosti druženja in medsebojnega spoznavanja pa ni veliko. Enkratna priložnost je bil zame 'Posvet mladih zamejcev in izseljencev', ki se je vršil pred nekaj tedni v Ljubljani in na Primorskem. Pred leti je Ministrstvo organiziralo podobna srečanja, a letos so prvič prišli v ospredje mladi. Zbralo se nas je kar lepo število iz celega sveta. Vsak se je predstavil in obrazložil položaj Slovencev v svoji državi, delovanje društev in podobnih organizacij, obenem smo imeli koristna predavanja z uglednimi gosti, ki so nam razjasnili določene dvome.

To srečanje me je zelo obogatilo. Zavedela sem se, da smo Slovenci narodno zelo zavedeni. Kljub temu, da smo razpršeni po svetu, ohranjamo stike z domovino in gojimo slovensko kulturo. Zbližujejo pa nas na žalost ne samo pripadnost istemu narodu, ampak tudi skupne težave. Med pogovori so prišle na dan naše skrbi glede ohranjanja slovenskega jezika, kulture in slovenske identitete. Sorodni so nam bili tudi problemi, kako spodbujati mladino, da bi se vključevala v aktivnosti društev, kulturnih domov in drugih organizacij. Zanimivo pa se mi je zdelo, da obstaja tudi drugod, v glavnem pri slovenskih manjšinah v Nemčiji, nasprotovanje med tako imenovanimi 'belimi' in 'rdečimi', ki pa gre počasi v pozabo.

Poleg sorodnosti pa so med izseljenci in zamejci vidne tudi nekatere malenkostne razlike. Velika večina izseljencev ima slovensko državljanstvo, med zamejci pa je to prava redkost. Verjetno se izseljenci po zaslugi slovenskega državljanstva čutijo tesneje povezani z domovino, dejstvo pa je, da jim je bilo državljanstvo po osamosvojitvi Slovenije tudi ponujeno. Mnogih zamejcev pridobitev slovenskega državljanstva niti ne zanima, druge pa odbija predvsem gora papirjev in dokumentov, ki jih je za to potrebno vložiti. Druga razlika je v tem, da smo zamejci manjšina in smo bolj občutili in še občutimo pritisk desničarskih sil v državah, v katerih živimo. Borili smo se za svoje pravice, predvsem pa za zaščiten zakon ali druge vrste pravne zaščite manjšine. Izseljenci teh težav niso imeli, dežele v katere so prihajali, so jih v glavnem sprejemale na enak način kot ostale priseljence, veliko bolj pa so se morali ubadati z asimilizacijo.

Kljub razlikam pa smo oboji podobni dvem platem iste medalje, ki se bosta s soočanjem in primerjanjem lahko koristno zbližali. Probleme in težave bo tako lažje reševati ali vsaj deloma zmanjšati. Najti je treba pravo pot in jo posredovati še ostalim.

Alenka Di Battista

◀ UVODNIK – s 1. strani

člani. Pri tem sem se zavedal, da je v resnici oddaljenost med takimi organizacijami neverjetno majhna in da lahko vsi med sabo sodelujemo brez večjih težav. Naj navedem samo primer: prijatelj, predstavnik nemške manjšine na Danskem, me je vprašal, ali imam morda zemljevid Trsta s slovenskimi napisi. Ko sem mu povedal, da lahko žal kvečjemu premoremo zemljevid s slovensko legendo in italijanskimi napisi, mi je predlagal, naj sami, s pomočjo kakih sponzorjev, tiskamo turistične zemljevide s sloveskimi in italijanskimi napisi in jih potem razdelimo po hotelih. Na njih naj omenimo še, da je v Trstu tudi slovenksa manjšina in tako bodo vsi, ki se bodo v Trstu ustavili, vedeli, da smo mi tu. Primer je lahko banalen, vendar je resničen in nam pove, da obstajajo stvari, ki se nam lahko zdijo povsem marginalne, v očeh tujca pa, ki je občutljiv za manjšinske problematike, dobijo povsem nov in presenetljiv pomen. Mislim, da ima slovenska manjšina v Italiji v tem trenutku težje probleme, kot so lahko turistični zemljevidi Trsta s slovenskimi napisi, vendar bi hotel poudariti ugotovitev, da je lahko povezovanje naše manjšine z drugimi, ki imajo že razvito občutljivost za probleme manjših narodov, dolgoročno izrednega pomena, kajti dandanes se ne moremo ustaviti pri tem, da svojo stvarnost predstavimo samo tistim, ki tu živijo in je ne poznajo. Naša skupnost se lahko marsičesa nauči od drugih, prav tako pa lahko drugi kaj pridobijo od nas.

Prav v tem vidim moč mednarodnega sodelovanja, ker lahko na sorazmeroma lahek in nevsiljiv način prideš do takih spoznanj, ki bi bila v drugačnem primeru nedosegljiva. V soočanju z drugimi lahko pridobiš nove ideje in predvsem najdeš pomoč, da lahko te ideje potem tudi uresničiš. Dandanes polagamo pri nas še vedno premalo važnosti in pozornosti na razne vrste mednarodnega srečevanja in sodelovanja. To velja za stike na manjšinskem nivoju, npr. z organizacijami, kot so YEN, Eblul in FUEN, ali na šolskem področju s projekti, kot je npr. Comenius, premalo izkoriščamo tudi evropske projekte Mladina, ki podpirajo izmenjave med mladimi znotraj Evropske unije.

Francoski general in državnik De Gaulle je nekoč izjavil, da nihče ne bo združil Evrope, pač pa da bo treba počakati na Kitajce. Prepričan sem, da Evropa ne bo nikoli ena država in niti ena sama nacija. Moč Evrope bo ostala v njeni raznolikosti in v enkratnosti vsakega njenega naroda. Mladi smo tisti, ki nam je dodeljena naloga, da razumemo, katero je bistvo združene Evrope in da staro celino končno združimo v pravo skupnost narodov.

Ivo Lachi